

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 1.Pf.20.353/2021/4.

A felperes: Felperes1, eljárást segítő1, Cím3

A felperes képviselője: Dr. Ujvári Tamás Ügyvédi Iroda, cím4

Az alperes: Alperes1, alperes címe

Az alperes képviselője: dr. Molnár Arnold ügyvéd, Cím6

A per tárgya: sérelemdíj

Az elsőfokú bíróság: Balassagyarmati Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 27.P.20.530/2019/47.

í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 5.000 (ötezer) forint másodfokú perköltséget.

A 15.000 (tizenötezer) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 2018-ban a Alperes1ben töltötte szabadságvesztés büntetését.

[2] A felperest 2018. január 22-én helyre szállították. A kőrszállítások alkalmával általában 15-17 fő szállítására került sor, ennek során az alperes alkalmazottai a fogvatartottak személymotosát végezték el az alperesi intézet étkezőhelyiségében. Az étkezőhelyiségben öt-hét asztalt állítottak fel, minden asztalnál egy-egy őr állt. Ahány asztal volt az étkezőhelyiségben, egyszerre annyi szállításban levő fogvatartott ment az ebédlőbe. Először a fogvatartottak holmiját vizsgálták át, majd alsóneműre kellett vetkőzniük, ruházatukat az asztalra rakni, amit az őrk szintén átvizsgáltak. Ezt követően a fehérneműt is le kellett venniük, amit átvizsgáltak és a fogvatartottaknak általában le is kellett hajolni, illetve leguggolni. Azok a fogvatartottak, akiknek a motozása megtörtént, felöltöztek, majd az

ebédlő hátsó részében kellett várakozniuk mindaddig, amíg az összes szállításban levő fogvatartott személymotosát elvégezték. Az ebédlőnek ezen hátsó része és azon része között, ahol a személymotosást végezték, több 30 x 30 cm-es oszlop áll. Az ebédlő bejárati ajtaja egy kétszárnyas üvegajtó, emellett az ebédlőn lévő ablakokon keresztül is láthatóak voltak a fogvatartottak az emeleten tartózkodók számára.

[3] A illetékes Megyei Főügyészség fogvatartotti panaszok alapján egyedi vizsgálatokat végzett az alperesnél a körszállítások során végrehajtott személymotosások tekintetében. A vizsgálat során az alperes parancsnoka arról tájékoztatta a illetékes Megyei Főügyészséget, hogy a motosások és a ruházátvizsgálások végrehajtását módosították és paraván készült a ruházat nélküli motosások nagyobb közösségi térben történő végrehajtásához. A körletépületben az ilyen típusú motosásokat egy fő fogvatartott vonatkozásában egy fő végrehajtó állományi tag végzi elkülönített helyiségben. A illetékes Megyei Főügyészség egy egyedi panasz nyomán arról tájékoztatta a panaszost, hogy az alperesnél a motosások végrehajtásának gyakorlatát módosították és a ruházat eltávolításával történő motosáshoz paraván készült, egyébként pedig azt elkülönített helyiségben végzik.

[4] A felperes 2019. szeptember 23-án az alperesnél 200.000 forint összegű kártérítési igényt jelentett be egy alkalommal szeméremsértően és emberi méltóságot sértő módon történt motosás miatt. Az alperes a határozat2. sorszámú kártérítési határozatával az igényt elutasította, mert a felperes a sérelemmel kapcsolatosan az alperes felé kérelmet, panaszt nem nyújtott be, a sérelmet mintegy két év elteltével jelentette be. A vele szemben történt intézkedést nem sérelmezte annak megvalósulása időpontjában, egyetlen esetben sem kérte, hogy őt elkülönítve motozzák meg. A felperes jogi képviselője által a panaszban hivatkozott állásfoglalás, illetve az első- és másodfokú ítélet nem a felperesre vonatkozik, hanem másik fogvatartottat érint. A felperes a beadványában nem jelölte meg konkrétan, hogy pontosan mi volt a szeméremsértő cselekmény, ezt a fogalmat egy általános eljárás mozzanataival és más fogvatartott kifogásával próbálta kitölteni. A határozat tartalmazta, hogy az alperes a fogvatartottakra vonatkozó jogszabályokat betartotta, nem vagyoni sérelem, személyiségi jog megsértése nem állapítható meg. A határozatot a felperes 2019. október 24-én vette át, a jogi képviselő részére történt kézbesítés időpontja nem volt megállapítható.

[5] A felperes 2019. november 25-én keresetet terjesztett elő az alperessel szemben. Az alperes 200.000 forint sérelemdíj megfizetésére kötelezését kérte a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:42. § (2) bekezdése és 2:52. §-a alapján. Kérte továbbá az alperes perköltség fizetésére kötelezését a csatolt megbízási szerződés alapján. Előadta, hogy egy alkalommal történő körszállítás során az alperes intézetének étkezőhelyiségében a motosás úgy történt, hogy minden körszállítás alatt álló fogvatartott jelen volt. Nyolc-tíz személyt az asztalokhoz kísértek, ahol nekik le kellett vetkőzni, a ruhákat az előttük levő asztalra tenni és a személyzet őket átvizsgálta. Ennek során terpeszállásba kellett állniuk, leguggolniuk és előre hajolni úgy, hogy paravánt takarás céljából nem helyeztek el. A motosást, beleértve a nemi szervek és a farpofák átvizsgálását is mindenki látta, az étkezőben levő oszlopok ezt nem takarták ki. Arra hivatkozott, hogy az alperes azzal a magatartásával, hogy megfelelő indok nélkül jogszabálysértő és szeméremsértő módon végezte a körszállításokhoz kapcsolódó motosásokat, megsértette a felperes személyiségi jogait. Azt adta elő, hogy az alperes nem egyedi jelleggel, hanem az évek hosszú során egy alkalommal sértette meg a felperes személyiségi jogait. A jogellenes gyakorlatot a fogvatartotti panaszok ellenére is folytatta az alperes, azzal csak az ügyészi fellépést követően hagyott fel. Emberi méltóságát sértette az a magatartás, hogy 20-30 másik ember előtt meztelenre vetkőztetik, erre szükség nem volt. A szeméremsértő, egymás nemi szervének láthatóságára kiterjedő motosás az eleve kiszolgáltatott helyzetben levő felperes számára jelentős sérelmet okozott.

[6] Az alperes írásbeli ellenkérelmében a per megszüntetése iránti kérelmet terjesztett elő arra hivatkozva, hogy a felperes keresete elkésett, mert azt a nyitva álló 30 napos határidőn túl terjesztette elő. Érdemben a kereset elutasítását kérte, annak jogalapját és összecszerúségét is vitatta. Álláspontja szerint az alperes a személymotoszra vonatkozó jogszabályok maradéktalan betartásával járt el. A motoszra várakozó fogvatartottak az ebédli bejáratával szembeni jobb sarokba igazodva helyezkedtek el, a motoszra pedig az ebédli átellenben levő részén került sor. A felügyeleti létszámhoz igazítva két-három fő fogvatartott ment a motoszra, ennek során alsóneműre vetkőznek és ruházatukat átvizsgálásra átadják. Az alsóneműt csak ténylegesen ellenőrzött fogvatartottaknak és kizárólag az ellenőrzés idejére kellett levenniük. A motoszra során a várakozó és az ellenőrzött fogvatartottak között az ebédli oszlopai és asztalai álltak, valamint az ellenőrzést végző személyi állomány. A felperes átvizsgálása során semmilyen személyiségi jogsértés nem történt, nem szükségtelenül sok ember előtt, sem pedig szeméremszéttő módon nem került sor.

[7] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 100.000 forint sérelemdíjat, valamint 105.000 forint perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Elutasította továbbá az alperes per megszüntetésére irányuló kérelmét és rendelkezett arról, hogy a le nem rótt 15.000 forint kereseti illetéket az állam viseli.

[8] A per megszüntetésére irányuló alperesi kérelem tekintében megállapította, hogy a felperes az alperes határozatát 2019. október 24-én vette át, a keresetet pedig 2019. november 25-én terjesztette elő. A perindításra nyitva álló 30 napos határidő 2019. november 23-án lejárt, ami szombati napot jelentett. A Ptk. 8:3. § (1) bekezdése alapján úgy értékelte, hogy a (3) bekezdés figyelembevételével a szombatot és a vasárnapot munkaszüneti napnak kell tekinteni, mert a bíróságon ekkor a munka szünetel. Mivel a perindítási határidő munkaszüneti napon járt le, a következő munkanapon benyújtott keresetlevél határidőben érkezettnek tekintendő.

[9] Hivatkozott a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárások végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bvtv.) 151. § (2) bekezdésére, mely szerint a motoszra nem történhet megalázó, szeméremszéttő módon. A Ptk. 2:51. § (1) bekezdésének és 2:42. § (2) bekezdésének felhívásával rögzítette, hogy személyiségvédelmi igényt olyan jogsértő magatartás, cselekmény alapol meg, ami az adott személy személyhez fűződő jogát sérti.

[10] felperesi tanú1, felperesi tanú2, felperesi tanú3, felperesi tanú4, felperesi tanú5 és felperesi tanú6 tanúk vallomásai alapján azt állapította meg, hogy a kőrszállításban levő fogvatartottak motoszra során egyszerre legalább 10-15 ember volt jelen. Az alsónemű levétele után a fogvatartottaknak le kellett hajolni, illetve guggolni. Azok, akiknek a motoszra megtörtént az oszlopok mögött várakoztak, azonban ezek az oszlopok nem voltak alkalmasak arra, hogy minden motoszraiban résztvevő vetkőző fogvatartottat kitakarjanak. Az elsőfokú bíróság szerint a tanúk vallomása cáfolja azt az alperesi védekezést, hogy az alsónemű levetése során az alperes állományának tagjai odaálltak volna a fogvatartottak közé, hogy a testükkel takarják ki őket, továbbá az ablakokon keresztül az első emeletről is látható volt a motoszra.

[11] alperesi tanú1, alperesi tanú2, alperesi tanú3 és alperesi tanú4 tanúk – az alperes állományának tagjai – vallomásukban azt mondták el, hogy valóban általában 10-15 fő vett részt kőrszállításban, azonban egyszerre maximum hat asztalnál volt lehetőség motoszra. A fegyőrök testükkel takarták ki a vetkőző fogvatartottakat, valamint az ebédlióban levő oszlopok mögé állították be a várakozókat a takarás érdekében. Volt rá példa már 2018. márciusa előtt is, hogy a motoszraiban során paravánt biztosítottak.

[12] Az elsőfokú bíróság szerint felperesi tanú2, felperesi tanú3, felperesi tanú4, felperesi tanú5 és felperesi tanú6 tanúk nem voltak teljesen érdektelennek tekinthetők, mert az alperessel szemben maguk is sérelemdíj megfizetése iránti keresetet terjesztettek elő. Ugyanakkor felperesi tanú1 tanúvallomásaival egybehangzó volt a tanúvallomásuk annyiban, hogy a motozás folyamatát azonosan adták elő, felperesi tanú1 tanú pedig érdektelennek volt tekinthető. Értékelte azt is, hogy az alperes tanúi az alperes állományi tagjaiként sem voltak képesek teljes egészében elfogulatlan tanúvallomás megtételére. A felperes, valamint az alperes érdekkörében meghallgatott tanúk vallomásának eltérése abban állt, hogy az alperesi tanúk szerint a szeméremsértést kitakarással, valamint a pillérek mögé sorakoztatással próbálták megakadályozni, illetve esetenként paraván használatára is sor került. Ez utóbbi körülményt az elsőfokú bíróság bizonyítatlannak találta, mert az alperes intézetének parancsnoka 2018. március 19-én kelt levelében az szerepelt, hogy csak ebben az időszakban rendszeresítették paravánokat, ezért arra a következtetésre jutott, hogy 2018. március 19-ét megelőzően paraván használatára a személyes motozások alkalmával nem került sor.

[13] E körülményeket az elsőfokú bíróság akként értékelte, hogy az alperes nem tett meg mindent annak érdekében, hogy a körszállításban résztvevő fogvatartottak a személyes motozások alkalmával egymást intimtást sértő módon, alsónemű nélkül, meztelenül ne láthassák. Erre tehát 2018. március 19-ét megelőzően emberi méltóságot sértő szeméremsértő módon került sor. Az, hogy az alperes állományának tagjai esetenként kitakarták a fogvatartottakat egymás elől, továbbá a motozással már végzett személyeket az oszlopok mögé állították be, nem volt alkalmas arra, hogy teljes egészében megakadályozza azt, hogy a személyes motozásban éppen résztvevő személyek egymást szeméremsértő módon, meztelenül láthassák. Ezt a paraván bevezetésével már korábban is megakadályozhatta volna.

[14] A felperes emberi méltósághoz fűződő személyiségi jogának sérelmét megállapíthatónak látta, ami az elsőfokú bíróság szerint a Ptk. 2:52. § (1) bekezdése alapján a sérelemdíj iránti követelést megalapozza. A sérelemdíj mértékének 100.000 forintban történt meghatározása során figyelembe vette a jogsértés súlyát, a felperesre gyakorolt hatását, azt, hogy a szükségtelenül sok ember jelenlétében végzett szeméremsértő motozás egy eleve kiszolgáltatott helyzetben levő fogvatartott esetében nem tekinthető jelentéktelen sérelemnek. Figyelembe vette azonban azt is, hogy a felperes a megalázottság érzésén túlmenően konkrét hátrányt az ügyben nem bizonyított és nem is állított. A perköltségről a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. § (2) bekezdése alapján határozott. A felperes személyes költségmentessége miatt le nem rótt illetékről pedig az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. § (1) bekezdése és 42. § (1) bekezdés a) pontja alapján döntött.

[15] Az elsőfokú ítélettel szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést. Kérte, hogy az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg és a keresetet utasítsa el, valamint marasztalja a felperest az alperes perköltségében. Fellebbezésében anyagi jogszabálysértésre hivatkozva állította az elsőfokú ítélet jogszabályba ütközését. A megsértett anyagi jogi szabályt a Ptk. 2:42. § (2) bekezdésében és 2:52. §-ában jelölte meg. A felülbírálati jogkört a Pp. 369. § (1) bekezdésére és (3) bekezdés a), c) és d) pontjaira alapította. Állította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást nem az anyagi jognak megfelelően határozta meg, és amennyiben az anyagi jogi szabályokat maradéktalanul megtartotta volna, abban az esetben is van lehetősége az ítéletábrának az elsőfokú bíróság ítéletének felülmérlegelésére.

Érvelése szerint az elsőfokú bíróság a tényállást a körszállítások általános gyakorlata alapján rögzítette, a felperes keresete azonban konkrét alkalmakhoz és személyes érintettséghez kötődik. A perben a felperesnek konkrét esetben bekövetkezett, konkrét, személyét érintő jogsértést kellett bizonyítania, az általános gyakorlat ezt önmagában nem igazolja. Amennyiben pedig az általános gyakorlat bizonyított is, abból nem következik, hogy minden

egyedi esetben ugyanez történt. A szállításban érintett fogvatartotti létszám is csak átlagban határozható meg, a tényleges esetenkénti létszám ennél alacsonyabb is lehetett, annak igazolása pedig a felperest terhelte, hogy az átlagot elérő vagy meghaladó volt az érintettek létszáma. Egyébként amennyiben a felperes az állított sérelmét haladéktalanul jelezte volna, mód nyílt volna arra, hogy az adott motozás körülményeinek egzakt feltárását az alperes elvégezze. Jelen esetben azonban a felperes mulasztása miatt nincs arra lehetőség, hogy ez megtörténhessen, amit viszont a felperes terhére kell értékelni.

A tényekkel ellentétesnek tartotta azt az elsőfokú megállapítást, hogy a motozások során az ebédülőben valamennyi fogvatartott jelen volt, hivatkozása szerint ez csak az ellenőrzés végére igaz. A tanúk vallomása egyező volt abban, hogy az érintett fogvatartottak az ebédülő előtt az udvaron várakoztak, elsőnek csak ténylegesen a motozásban érintettek léptek be, amikor ők az ellenőrzésen átestek, az ebédülő hátsó részében várakoztak annak befejezéséig. Az elsőnek megvizsgált fogvatartottak esetében tehát fogalmilag is kizárható, hogy motozásukat a vizsgálaton átesett személyek láthatták volna. Ettől eltérő tényállás csak abban az esetben lenne megállapítható, ha a felperes azt is igazolja, hogy motozására nem az első körben került sor. Tényként az sem állapítható meg, hogy a fogvatartottnak általában az alsóneműt is le kellett venni, valamint, hogy általában le kellett hajolni vagy guggolni. Hivatkozott alperesi tanú1, alperesi tanú2, alperesi tanú3 és alperesi tanú4 tanúk vallomására, melyek szerint csak abban az esetben kellett az alsóneműt is levetni, ha korábban az adott fogvatartott esetében tiltott tárgyat találtak, egyébként pedig a fegyőrök az éppen megvizsgált fogvatartottat kitakarták, egyébként pedig az alsónemű levetése is csak pár másodpercig tartott.

[16] Hivatkozott arra is, hogy a felperes indítványára meghallgatott tanúk egy kivétellel hasonló tárgyú ügyekben maguk is felperesek az alperessel szemben, és egymás tanúi ezekben a perekben, egy érdekkört alkotnak, nyilatkozataik szó szerint megegyeznek. Ebből következik, hogy azokat előzetesen egyeztették, ezért vallomásuk elfogulatlannak nem tekinthető. Ezzel szemben az alperes indítványára meghallgatott tanúk elfogulatlansága nem kérdőjelezhető meg, önmagában az alperessel fennálló jogviszonyuk az elfogultságuk megállapítására nem ad alapot. Utalt arra is, hogy a tanúk vallomásaiban ellentmondások voltak felfedezhetőek, emiatt szembesítésükre is sor került, mert nyilatkozataikat az ügy előzetes ismerete nélkül aktuális visszaemlékezéseik alapján tették.

[17] Mivel az elsőfokú bíróság a helyszínen nem tartott szemlét, nem tehető megalapozott megállapítás abban a tekintetben, hogy az oszlopok takarása, illetve a fogvatartottak és az alperes alkalmazottainak elhelyezkedése milyen mértékben akadályozta meg, hogy a fogvatartottak egymást meztelenül, szeméremsértő módon láthassák. A releváns tényállás bizonyítása, illetve ennek bizonyíthatatlansága a felperest terheli.

[18] Hivatkozott arra is, hogy az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlata szerint a megalázó bánásmód vagy büntetés lényege, hogy az érintettben olyan erős félelmet, lelki gyötrelmet és alsóbbrendűségi érzést okozzon, ami alkalmas arra, hogy testi és lelki ellenállását megtörje, vagyis egy cselekmény akkor megalázó, ha az áldozat súlyosan megszégyenül. A felperes esetében a motozás során egyik körülmény sem állt fenn. A felperes csak azt követően élt panasszal és indított keresetet az alperessel szemben, mikor értesült arról, hogy van esély a tényleges jogérvényesítésre, továbbá csak egyetlen eset kapcsán érvényesített igényt. Megjegyezte továbbá azt is, hogy a sérelmezett motozással járó meztelenség messze elmarad ahhoz képest, amit a közös zuhanyozó használata során tapasztalnak a fogvatartottak.

[19] Álláspontja az volt, hogy a felperest sérelemdíj megítélésére alapot adó sérelem nem érte. A felperes saját érzésein túlmutató konkrét hátrányt az ügyben nem bizonyított és nem is állított. A Ptk. 2:52. § (1) bekezdés második fordulatának helyes értelmezése szerint az őt ért nemvagyonai sérelemért követelhet valaki sérelemdíjat, ezért az elsőfokú bíróságnak el

kellett volna utasítania a sérelemdíj iránti keresetet, mert a felperest nem érte olyan nemvagyonai sérelem, ami ennek megítélésére adna alapot. A felperes a vetkőzéssel járó motozáshoz kapcsolódó általános szégyenérzetről számolt be, ami a jogszerű intézkedéssel önmagában is együtt jár és jogsértést nem jelent.

[20] Hivatkozott arra is, hogy a személyiségi jogok az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése alapján védelemben részesülnek, azonban a büntetés-végrehajtási intézetek és fogvatartottak biztonsága kiemelt társadalmi érdek. Ehhez a szükségesség-arányosság alapjogi teszt alapján nagyobb érdek fűződik, mint ahhoz, hogy az adott személy bizonyos személyiségi jogai hogyan érvényesülnek. Az Alaptörvény alapján akkor szükséges a korlátozás, ha célját tekintve a lehető legkisebb sérelemmel jár. A motozás foganatosítása a személyes integritáshoz való jog sérelmével jár, de a kényszerintézkedés jogszerű alkalmazását a büntetés-végrehajtási intézetek biztonsága indokolja, ezért a motozás sérelmezett módja nem tekinthető jogsértőnek.

[21] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és az alperes perköltségben marasztalását kérte. Hivatkozása szerint a felperes a perben bizonyította az állításait, ezt alátámasztják a tanúk vallomásai, az ügyészi határozat és az ügyészségi vizsgálat lefolytatása, valamint annak eredménye. Alátámasztja továbbá ezt a Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.21.248/2018/6/II. számú ítélete is. Az alperes által indítványozott tanúk vallomásai is a felperes állításait igazolják a körszállítás előtti és utáni motozások rendje, az ebédli mint a motozások helyszíne, az oszlopok elrendezése tekintetében, illetve abban is, hogy az alperes egy idő után paravánt biztosított a motozottak részére. Arra hivatkozott, hogy az alperes körszállításokhoz kapcsolódó motozási gyakorlata általános jelleggel volt jogsértő, minden egyes körszállítási napon, minden egyes körszállításban résztvevő fogvatartott esetében szeméremsértő módon járt el az alperes. Ez egészen addig fennállt, amíg az ügyben az ügyészség fel nem hívta az alperest ennek a gyakorlatnak a megszüntetésére. Ebből pedig az következik, ha mindennap ilyen jogsértő módon járt el az alperes, akkor egy adott perbeli esetben is így járt el. A fogvatartottak számára ez olyan mindennapos és magától értetődő volt, hogy bennük fel sem merült az ezzel szemben történő fellépés és erre valós lehetőségük sem volt. Az ügyészségi vizsgálatra is csak több év után került sor.

Vitatta azt a fellebbezési érvelést, miszerint az első motozottakat a többiek nem láthatták, mivel a motozások során 5-10 fogvatartottat egyidejűleg motoztak meg, ők egymást látták, egymástól őket sem az oszlopok, sem a fegyőrök nem takarták el. Emellett az ebédli bejáratú ajtajában állók, illetve az azon kívül várakozók az ablakon át is láthatták a motozás alatt állókat, valamint nemcsak a sorban állók, hanem minden arra járó számára is látható volt ez. A felperes és a tanúk egybehangzóan nyilatkoztak arról, hogy a farpofák vizsgálatára is sor került, valamint, hogy bokafozással le is kellett guggolniuk. A paravánt csak 2018-tól alkalmazták, az alperes által indítványozott tanúk ezzel kapcsolatos nyilatkozata az alperes érdekének megfelelő irányban téved.

A perben a felperes nem állította, hogy az alperes erős félelmet keltett benne vagy alsóbbrendűségi érzéseket váltott volna ki azért, hogy testi és lelki ellenállását megtörje, ilyen alperesi szándékok fel sem merültek. Mindössze arról van szó, hogy mások előtt szeméremsértő módon motozta meg a felperest, ezért pedig sérelemdíjat kell fizetnie.

A felperes azért nem élt közelebbi időben panasszal, mert azt úgysem orvosolta volna senki, másrészt amiatt hátrányok is érték volna, hogy panaszt terjesztett elő. Tévesnek tartotta azt az alperesi hivatkozást, hogy jogszerű alperesi intézkedés esetén is fellépett volna ez a felperesnél kialakult szégyenérzet, hiszen a paraván 2018. tavaszán történt bevezetése a jogsértést megszüntette. Egyértelmű, hogy szükség van a motozásra, a ruházat nélküli

átvizsgálásra, azonban jelen per a szükségtelenül sok ember előtt végzett ilyen jellegű átvizsgálás miatt indult, ami szeméremsértő módon valósult meg.

[22] A fellebbezés alaptalan.

[23] Az ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el figyelemmel arra is, hogy a fellebbezést előterjesztő alperes a fellebbezésében úgy nyilatkozott, hogy tárgyalás tartását nem kéri.

[24] Az elsőfokú ítélet keresetet elutasító rendelkezését a jogorvoslati kérelem nem érintette, ezért az fellebbezés hiányában a Pp. 358. § (1) bekezdése alapján jogerőre emelkedett.

[25] Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet a fellebbezéssel érintett körben a Pp. 370. § (3) bekezdése alapján a fellebbezési kérelem és az ellenkérelem korlátai között bírálta felül. Ennek során azt állapította meg, az elsőfokú bíróság helytállóan foglalt állást abban, hogy a felperes vonatkozásában olyan személyiségi jogsértés valósult meg, ami sérelemdíj megítélését indokolja, ezért érdemi döntésével az ítéltábla egyetértett. Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás azonban hiányos volt, továbbá az elsőfokú ítélet jogi érvelése is kiegészítésre szorult. Tekintettel arra, hogy a másodfokú eljárásban a jogvita megalapozott eldöntéséhez szükséges adatok rendelkezésre álltak, az ítéltábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást és az elsőfokú ítéletben kifejtett jogi érvelést az alábbiak szerint egészíti ki.

[26] A felperes a fogva tartása során, azaz közhatalmi jogkörben megvalósult személyiségi jogi jogsértés – 2018. január 22-én lezajlott kőrszállítás alkalmával történt motozás – miatt érvényesített sérelemdíjat az alperessel szemben. Ezért a kereset elbírálására a közigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősség Ptk. 6:548. §-ában írt szabályát, valamint a Ptk. 2:42. §-át és 2:52. §-át együtt kellett alkalmazni. Adott esetben a Ptk. 6:548. § (1) bekezdése szerinti feltétel teljesült, mert a felperes 2018. január 22-én történt motozásával kapcsolatosan jogorvoslat nem állt rendelkezésére, hiszen a felperes által sérelmezett intézkedés nem határozatban, hanem reálaktusban jutott kifejezésre, a büntetés-végrehajtási szerv előtti közvetlen igényérvényesítés pedig nem tekinthető a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslatnak.

[27] Az ítéltábla a kereset határidőben történt érvényesítésével kapcsolatos elsőfokú érvelést erre vonatkozó fellebbezési hivatkozás hiányában is felülbírálta tekintettel arra, hogy a Bvtv. 143. § (2) bekezdésében írt keresetindítási határidő jogvesztő, ami azt jelenti, hogy e határidő elmulasztása esetében a pert a Pp. 176. § (1) bekezdés i) pontjára utalással a Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontja alapján hivatalból meg kellett volna szüntetni.

[28] Amint arra a felperes a 18. sorszámú iratában is hivatkozott, a rendelkezésre álló adatok szerint a felperest a kárigénye alperes előtt történt bejelentése során jogi képviselő képviselte, ezért a határozat szabályszerű kézbesítésének időpontja a jogi képviselő részére történt kézbesítés napja. Az alperes nem vitatta azt a felperesi előadást, hogy az alperes határozatát a felperes jogi képviselője 2019. október 28-án vette át. A felperes – jogi képviselője útján – a keresetlevelet ehhez képest a 30 napos határidő letelte előtt, 2019. november 25-én terjesztette elő, ezért az nem késett el. Ebből következően a Ptk. 8:3. § (3) bekezdésének alkalmazására jelen ügyben nem volt szükség.

[29] A fellebbezés anyagi jogszabálysértésként a Ptk. 2:42. § (2) bekezdése és a 2:52. §-a megsértésére hivatkozott. Ennek körében ugyanakkor eljárási szabálysértést is állított: a fellebbezés az elsőfokú bíróság Pp. 279. § (1) bekezdésében írt mérlegelési tevékenységét támadta és azt állította, hogy az elsőfokú bíróság okszerűtlen következtetés nyomán állapította meg a tényállást és következtetett az anyagi jogi feltételek fennállására, mert a fogvatartotti kőrszállítások általános gyakorlata a konkrét esetben megvalósult személyiségi

jogsértést önmagában nem igazolja. Amennyiben ugyanis a motozások általános gyakorlata be is bizonyosodik, abból még nem következik, hogy minden egyes esetben így történt.

[30] A felperes a keresetét a 2018. január 22-i körszállítás után történt motozása során megvalósult azon személyiségi jogsértésre alapította, miszerint e napon átvizsgálására úgy került sor, hogy más fogvatartottak előtt kellett ruhátlanra vetkőznie.

[31] Azt a tényt, hogy e napon a felperes az alperesnél körszállításban vett részt és ekkor a motozására került sor az alperes az eljárás során nem vitatta. Azt sem tette vitássá, hogy a motozások végrehajtásánál volt olyan fogvatartott, akinek alsóneműjét is le kellett vetnie. Vitatta azonban, hogy ez minden egyes fogvatartott esetében alkalmazott gyakorlat lett volna, illetve, hogy erre más fogvatartottak szeme láttára került volna sor. Az elsőfokú bíróság a felperes indítványára a Pp. 322. § (1) bekezdése alapján beszerezte a Balassagyarmati Törvényszék 42.P.20.524/2019/23. (30. sorszámú irat), 42.P.20.525/2019/27. (31. sorszámú irat), a 42.P.20.092/2020/14. (43. sorszámú irat) és a 42.P.20.057/2020/18. (45. sorszámú irat) jegyzőkönyveit, melyek a hasonló tényállású folyamatban levő ügyekben meghallgatott tanúk vallomását tartalmazták. A más eljárásban felvett bizonyítás eredményének felhasználására a Pp. 270. §-ában írtak szerint került sor.

[32] felperesi tanú3, felperesi tanú1, felperesi tanú6, felperesi tanú4, felperesi tanú2 tanúk – akik maguk is fogvatartottként voltak érintettek – vallomásukban valóban azt mondták el, az alperesnél a körszállításhoz kapcsolódó motozások 2017. évtől 2018. év tavaszáig úgy zajlottak, hogy a fogvatartottaknak az alsóneműt is le kellett vetniük minden esetben, ennek során őket semmi nem takarta, a mezítelen fogvatartottakat a jelenlevő, illetve az ablakokon keresztül más fogvatartottak is láthatták. Ugyanakkor az alperes állományába tartozó alperesi tanú1, alperesi tanú2 és alperesi tanú4 tanúk azt mondták el, hogy az alsóneműt nem minden esetben, hanem attól függően kellett levetni a fogvatartottaknak, hogy korábban találtak-e nála tiltott tárgyat. Elmondták azt is, hogy az alsónemű levetésének idejére a fegyőrök úgy álltak, hogy az adott fogvatartottat a többiek ne láthassák, valamint az oszlopok mögé állították a többi fogvatartottat (30. sorszámú irat 14., 19. és 23. oldal). Az elsőfokú bíróság a tanúvallomások közötti ellentmondást a tanúk szembesítésével megkísérelte feloldani, azonban ez nem vezetett eredményre, ezért felperesi tanú1 tanú vallomását elfogulatlannak tekintve jutott arra a következtetésre, hogy az alperesnél a körszállításokhoz kapcsolódóan minden esetben – így 2018. január 22-én a felperes esetében is – úgy történt a motozás, hogy a felperest ruhátlanra vetkőzve láthatta a többi fogvatartott.

[33] A fellebbezés ezzel kapcsolatban helytállóan hivatkozik arra, hogy az alperesnél az érintett időszakban lezajlott fogvatartotti motozások általános gyakorlata, a fogvatartottak személyének és ruházatának átvizsgálására általánosságban jellemző körülmények feltárása nem alkalmas arra, hogy abból a felperes által állított egyetlen esemény konkrét lezajlására, így a konkrét személyiségi jogsértés megtörténte következtetni lehessen. A keresetlevél mellékleteként csatolt illetékes Megyei Főügyészség 2018. május 28-án kelt szám. számú irata akként fogalmaz, hogy az alperes a főügyészségi vizsgálat során azt nem cáfolta, hogy történtek motozások úgy, hogy több fogvatartottnak egymás jelenlétében kellett meztelenre vetkőznie, őket paraván sem választotta el egymástól. Ez azt jelenti, hogy ilyen motozásokra ugyan sor került, azonban az irat azt nem támasztja alá, hogy ez minden egyes esetben, azaz a felperes esetében is így történt. Az alperes 2018. március 19-én kelt szám2 ált. számú leveléből (33. sorszámú irat) sem tárható fel további, felperesre vonatkoztatható adat, hiszen az másik fogvatartott ügyében született.

[34] A 42.P.20.524/2019/23. számú jegyzőkönyvben (30. sorszámú irat 5. oldal) a főügyészség ügyésze, ügyész tanú tanú szintén arról tett tanúvallomást, hogy az alperesnél a motozás nem megfelelő gyakorlatáról átfogó vizsgálat nem volt, átfogó ügyész jelentés nem készült, egyedi panaszok alapján egyedi ügyek vizsgálata történt meg. A rendelkezésre álló

adatok szerint a felperes az ügyészségnél egyedi panasszal nem élt, az ő esetében ügyészségi vizsgálat nem történt. Ezért téves az az elsőfokú eljárásban kifejtett és a fellebbezési ellenkérelemben megismételt felperesi érvelés, miszerint a perben bizonyított lenne, hogy az alperes körszállításokhoz kapcsolódó motozási gyakorlata általános jelleggel jogsértő volt és ezért a felperest ért jogsértés ténye is bizonyítottnak lenne tekinthető. Az ítéltábla megítélése szerint ilyen következtetés a rendelkezésre álló ellentmondó bizonyítékokból okszerűen nem volt levonható.

[35] A bizonyításra szoruló tény a perben az volt, hogy 2018. január 22-én a felperes motozására ruhátlanra vetkőzve, más fogvatartottak által szemlélve került-e sor. A Pp. 265. § (1) bekezdése szerint törvény eltérő rendelkezése hiányában a perben jelentős tényeket annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valósnak fogadja el, továbbá a bizonyítás elmaradásának vagy sikertelenségének a következményeit is ez a fél viseli. Tekintettel arra, hogy a személyiségi jogsértés bekövetkezésének bíróság által történő megállapítása a felperes érdekében állt, az elsőfokú bíróság helyesen indult ki abból, hogy a konkrét jogsértés megtörténtének bizonyítása a felperest terhelte.

[36] A Pp. 263. § (1) bekezdése szerint a bíróság a perben - törvény eltérő rendelkezése hiányában - alakszerű bizonyítási szabályokhoz, a bizonyítás meghatározott módjához vagy meghatározott bizonyítási eszközök alkalmazásához nincs kötve, szabadon felhasználhatja a felek előadásait, valamint minden bizonyítékot, amely a tényállás megállapítására alkalmas. Az ítéltábla kiemeli, hogy a tényállás megállapításához jelen ügyben nem csak az okirati bizonyítékok és a tanúvallomások álltak rendelkezésre. Az elsőfokú bíróság a Pp. 230. § (1) bekezdésében írtaknak megfelelően a 47. sorszámú jegyzőkönyvben beszerezte a felperes személyes nyilatkozatát is, aki azt mondta el, hogy az adott napon körülbelül 20 fő fogvatartott vett részt a körszállításban, közülük egyszerre 8 fő ment be az ebédlőbe. 4-5 fogvatartottat motoztak egyszerre, ennyi őr volt egyszerre jelen. A felperes előadta azt is, hogy ezen alkalommal le kellett vetkőzniük és le kellett venni az alsóneműt is, a levetkőzött fogvatartottak pedig látták egymást. Ezzel a felperesi nyilatkozattal kapcsolatban az alperes részéről az elsőfokú eljárásban vitatás nem hangzott el, a felperes személyes meghallgatása során a felek képviselői kérdést nem tettek fel. A fellebbezés sem vonta kétségbe a felperesnek azt a személyes előadását, hogy motozására 2018. január 22-én a 47. sorszámú jegyzőkönyvben rögzített módon került sor, ezzel kapcsolatos érvet a fellebbezés nem tartalmaz.

[37] Ebből kiindulva az ítéltábla a Pp. 230. § (1) bekezdésében írtaknak megfelelően a tényállás megállapítása során a felperes személyes meghallgatásában elmondottakat, mint a perben felmerült egyéb adatot a Pp. 279. § (1) bekezdése alapján akként értékelte, a felperes nem vitatott személyes előadása kellő mértékben alátámasztja, hogy a személyiségi jogsértés megvalósult olyan módon, hogy 2018. január 22-én az alperes állományának tagjai a felperest úgy motozták meg, hogy a felperesnek más fogvatartottak előtt kellett ruhátlanra vetkőznie. Ezért az ítéltábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a Pp. 369. § (3) bekezdés a) pontja alapján eljárva a fentiekkel kiegészítette.

[38] Az emberi méltósághoz való jog sérelme adott tényállás esetében akkor állapítható meg, ha olyan magatartás valósul meg, ami a jogsértés elszenvedője számára emberi mivoltában megalázó, emberhez nem méltó helyzetet teremt. A kiegészített tényállás alapján az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság helyesen következtetett arra, hogy az alperes által megvalósított jogsértés a felperes esetében az emberi méltóság sérelmét okozta. Más személy vagy személyek előtt nem saját döntés alapján történő ruhátlanra vetkőzés, az intim testrészek mások számára láthatóvá válása alkalmas arra, hogy az érintett szeméremérzésének megsértését, szégyenérzetet váltson ki, ez pedig olyan megalázó helyzetet eredményez, ami az emberi méltóság sérelmét okozza. Helytállóan értékelte az

elsőfokú bíróság a sérelemdíj tekintetében figyelembe veendő körülményeket is, az elsőfokú ítélet ezzel kapcsolatos érveivel az ítéltábla egyetért, az elsőfokú ítélet megváltoztatására és a sérelemdíj iránti követelés elutasítására a fellebbezésben kifejtettek nem szolgáltatnak alapot.

[39] A fellebbezésben írtakra figyelemmel az ítéltábla utal továbbá arra, hogy jelen ügyben a felperes nem azt sérelmezte, hogy az adott időpontban vele szemben a ruházat eltávolíttatásával járó motozást fogvatartottak, az szükségszerű és indokolt volt, a büntetés-végrehajtási intézetek és a fogvatartottak biztonságához fűződő kiemelt társadalmi érdekek megfelelt. A kiegészített tényállás szerint a személyiségi jogsértés megállapítására nem a ruhátlanra vetkőzéssel járó motozás ténye, hanem annak szeméremsértő módja adott alapot. Ezért jelen ügyben az alapjogok Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében írt szükséges és arányos korlátozásának szempontjai a fellebbezésben írt érvelés alapján nem jönnek figyelembe.

[40] Alaptalanul érvelt a fellebbezés azzal, hogy a személyiségi jogsértést kizárja, ha a fogvatartottat az elsők között motozzák meg. A személyiségi jogsértés megvalósul abban az esetben is, ha volt legalább egy olyan fogvatartott, aki a felperest ruhátlanul látta. Nincs jelentősége annak sem, hogy a felperesnek le kellett-e guggolni vagy hajolni, hiszen a személyiségi jogsértés nem ezen, hanem azon a tényen alapult, hogy a felperesnek mások előtt kellett ruhátlanra levetkőznie.

[41] Amint arra a fellebbezési ellenkérelem is utal, a felperes nem állította, hogy az alperes eljárása számára lelki megrázkódtatást okozott, benne erős félelmet keltett volna, ezért a fellebbezés ezzel kapcsolatos érvei figyelmen kívül maradnak. Az pedig, hogy a felperesnek más fogvatartottak szeme láttára, utasításra valamennyi ruhadarabját le kell vetnie és így kell a motozásnak alávetnie magát nem hasonlítható össze azzal a helyzettel, amikor a tisztálkodás során a fogvatartott a saját döntése alapján kerül olyan helyzetbe, hogy ruházatát leveti mások előtt.

[42] Mindezek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján a kiegészített tényállás és kiegészített indokok mellett helybenhagyta.

[43] Az alperes a fellebbezési eljárásban pervesztes, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles a felperes másodfokú eljárás során felmerült költségeinek megfizetésére. A felperes az elsőfokú eljárás során csatolta a jogi képviselő ellátására vonatkozó megbízási szerződést, ami a másodfokú eljárásra vonatkozóan díjtételt nem tartalmazott. A fellebbezési ellenkérelemben perköltség igényét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ára is alapította, ezért az ítéltábla a felperesnek járó perköltséget a 3. § (2) bekezdés a) pontja és az (5) bekezdése alapján állapította meg figyelemmel arra is, hogy az ügy elbírálására tárgyaláson kívül került sor.

[44] A per tárgyi illetékfeljegyzési joga miatt felmerült, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 46. § (1) bekezdése szerint számított feljegyzett fellebbezési illeték az alperes személyes illetékmentessége miatt a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

Budapest, 2021. június 29.

Véghné dr. Szabó Zsuzsanna s.k.

dr. Tóth Gabriella s.k.

dr. Kovaliczky Ágota s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró